

HOEFBLAD

58^e jaargang nr.1 Winter 2021

Foto Hanny Oerlemans

NATUURVERENIGING

KEN EN GENIET

Hoefblad

ALGEMEEN E-MAILADRES: kenengeniet@home.nl

VOORZITTER

Programmavoorbereiding
Krantenberichten

Christ Grootzwagers

Kamilleuin 6
5103 CB Dongen
tel. 0162-312116
voorzitter@kenengeniet.nl

SECRETARIS

5101 BD Dongen

Jos Soffers
Kerkstraat 44
tel. 0162-320715
secretaris@kenengeniet.nl

PENNINGMEESTER

Rabobank Dongen
IBAN:
NL44 RABO 0111984114
Ledenadministratie

John van Meggelen
Schoolsticht 47
5102 GD Dongen
tel.0162-517996
penningmeester@kenengeniet.nl

Programmavoorbereiding

Fia Grootzwagers
Schoolsticht 47
5102GD Dongen
tel.0162-517996
vlinder@kenengeniet.nl

BEZORGING HOEFBLAD

Opgave excursies

Marie-José van Gestel
Hubertusstraat 9
5106 NS Dongen-Vaart
tel. 06-10120230
mjvangestel.burmanje@home.nl

BESTUURSLID

Anton Staps
Paardenbloem 7
5102HS Dongen
tel. 06-13402220
amoms@ziggo.nl

DE GROTE BONTE SPECHT

Het vrouwtje grote bonte specht op de voorpagina had het even niet breed. Het had behoorlijk gevoren die nacht en de mist was aangevoren. Voor ons prachtig om te zien, echter voor vogels een extra hinderis. Voedsel is immers moeilijker te vinden. Gelukkig is de specht een goede verkenner en moet deze het hebben van dennenkegels. En die hangen hoog in de boom en vallen erg op. De grote bonte specht is een echte verzamelaar. Houdt het maar eens in de gaten, als je de kans krijgt. Het is prachtig om te zien, hoe hij behendig de kegel los-

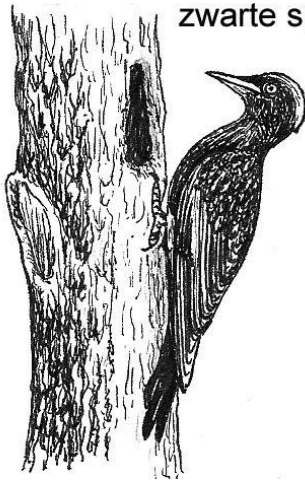
grote bonte specht

wrikt en meeneemt. Hij of zij vliegt dan naar een bekende plek, meestal wat hoger in een boom. Daar heeft hij zijn smidse en timmert er op los. De kegel zet hij vast tussen schors of klemt deze tussen wat spaanders. En dan zie je hem onstuimig tekeer gaan, wrikken en hakken, om de zaden te pakken te krijgen. Zeker als er sneeuw ligt, zijn deze smidsen gemakkelijk te ontdekken. Vaak ligt de omgeving bezaaid met lege mastappels, een enkele keer zie je een mastappel vast geklemd zitten tussen de schors. Tussen het mannetje en vrouwtje is er kleurverschil, dus ze zijn goed te onderscheiden. Het mannetje heeft een grote rode vlek op het

achterhoofd, deze ontbreekt bij het vrouwtje. Zie je er eentje met een rood petje, dan betreft dit een jong exemplaar.

De grote bonte specht heeft een lange tong, De tong van een specht is een handig gereedschap in het zoeken van voedsel. Ze zijn namelijk

verzot op mieren, die ze met hun lange tong uit boomholtes halen. Dit wordt vergemakkelijkt door stekels of lijm aan het eindpunt waar mieren aan blijven kleven, ze kunnen ermee kronkelen. De tong is vastgehecht in het rechter neusgat en split daarna in tweeën, en gaat onderhuids over de schedel heen naar beide zijden van de nek. Daarna komen de twee delen terug bijeen en komt omhoog onder in de onderkaak en zo in de bek. Deze tong is erg elastisch en de vasthechting is versterkt door vijf kleine beentjes, genaamd hyoidbeen. Spechten hebben een goed gehoor, ze horen larven en insecten achter de schors kruipen. Om te bepalen waar de prooi precies zit, zie je spechten vaak de kop schuin houden. Rond april beginnen ze met broeden in een holte, die door man en vrouw wordt uitgehakt. Om een hersenschudding te voorkomen, hebben de vogels een soort van schokdemper ingebouwd, net boven de snavel. De hersenen zitten ook verbonden met de schedel op een dusdanige manier, dat deze niet met de hakbewe-

zwarte specht

ging op en neer schudden.

Nu in de winter eten ze zaden van sparren en dennenkegels. In het voorjaar schakelen ze over op insecten. Met wat geluk bezoekt de grote bonte specht ook de voedertafel. Ze zijn gek op reuzel, vogelpindakaas en op ongebrande pinda's.

Naast de grote bonte specht komt ook de kleine en middelste bonte specht voor in onze omgeving. Andere spechtsoorten zijn de zwarte specht, de groene specht en de draaihals.

S.K.

BESTUURSPRAATJE

Op de eerste plaats toch de beste wensen voor dit nieuwe jaar. We proberen er maar het beste van te maken, het is even niet anders. Het is haast onvoorstelbaar, dat we nu nog steeds onze hobby niet kunnen en mogen uitoefenen. Tenminste niet de wandelingen en voorstellingen. Ook de algemene ledenvergadering zal op een andere tijd plaats gaan vinden.

Toch zit het bestuur niet geheel stil, zo is er al langere tijd een nieuw lid van het bestuur actief. Zoals u waarschijnlijk al wel weet is Els Scheepers verhuisd naar Udenhout, dit in verband met het gaan samenwonen

met haar nieuwe partner. Els heeft te kennen gegeven, haar taak als secretaresse te gaan beëindigen. In het Hoefblad deden we een oproep en daar is gehoor aan gegeven door de heer Jos Soffers. Na een gesprek met deze man heeft het bestuur besloten hem als secretaris te benoemen. Jos is een fanatiek natuurliefhebber en wil zich voor een volle 100% inzetten voor onze vereniging. Natuurlijk hadden we deze wisseling graag op een avond aan willen kondigen en daarbij ook Els willen bedanken, maar dat houdt u nog tegoed.

2021 is het jaar dat onze [Natuurtuin Kandoele](#) 25 jaar bestaat, een feit dat we niet zomaar voorbij willen laten gaan. Toch zult u in dit Hoefblad nog niets over de feestelijkheden lezen, er is nog zoveel onzeker.

Hoogst waarschijnlijk wordt het later in het jaar gevierd.

Als bestuur zitten we behoorlijk in de maag met de huidige crisis. We zouden o zo graag weer ons programma opstarten. Toch zult u het nog een poos moeten doen met voorstellingen thuis voor de buis. Ook het wandelen en fietsen zult u individueel of in klein gezelschap moeten doen. Als groep op pad is nu echt niet mogelijk. Hopelijk brengt de vaccinatie tegen corona daar verandering in. We zullen het eenvoudigweg rustig af moeten wachten.

Zoals het er nu bij staat, wordt het zeker wel mei voor er weer iets mogelijk is. Maar ook dan zal de start er eentje zijn van kleine groepen, althans zo vrezen wij.

S.K.

In dit Hoefblad treft u géén programma aan, dat heeft immers géén zin. Natuurlijk vinden we deze situatie verschrikkelijk, ook wij als bestuur missen de uitstapjes en avonden en ook jullie.

Als voorzitter zal ik wekelijks mijn stukjes in het

Weekblad Dongen blijven schrijven, om het vlammeke aan te houden. Blijft allen gezond en probeer op zijn tijd te genieten. Ga op stap als het enigszins kan, al is het maar een klein rondje in uw wijk.

FOTOPRESENTATIE DAHNER FELSENLAND

In mijn fotopresentatie wil ik u meenemen naar het Dahner Felsenland, gelegen in de Duitse Zuidwest Pfalz. Het gebied ligt tegen de Franse grens en maakt onderdeel uit van het Biosferenreservaat Pfälzerwald-Nordvogesen.

Het Dahner Felsenland dankt zijn naam aan de grootste plaats, Dahn, centraal gelegen in het gebied en aan de vele rotspartijen van rode bontzandsteen, die de meest bizarre vormen hebben gekregen dankzij eeuwenlange erosie. De rotspartijen hebben fraaie namen, zoals Teufelstisch (Duivelstafel), Schlangenfelsen (Slangenrotsen), Ungeheuerfelsen (Monsterrotsen) en Braut und Bräutigam (Bruid en Bruidegom). Vooral langs het Dahner Felsenpfad zijn er veel te bewonderen. Sommige rotspartijen zijn bekroond met een burchtruïne. We bezoeken onder andere Blumenstein op Duits grondgebied en Wasigenstein en Fleckenstein op Frans grondgebied.

Het Dahner Felsenland bestaat uit beboste heuvels, waartussen dalen liggen met - veelal smalle - beekjes en bloemrijke graslanden. De beekjes zijn op veel plaatsen opgestuwd tot vijvers.

Enkele plantensoorten die we hier tegenkomen zijn: groot blaasjeskruid, zwarte en melige toorts, echt duizendguldenkruid, herfsttijloos, vleugeltjesbloem, blauwe knoop, karthuizer anjer, steenanjer, betonie, wolfskers en muurvaren.

Er vliegen ook veel vlinders rond, waaronder citroenvlinder, bruin zand-oogje, keizersmantel, zilveren maan, adippevlinder, staartblauwtje,

kleine vuurvliinder, morgenrood en witbandzandoog. We treffen er ook andere insecten aan, zoals de reuzenhoutwesp, de gewone bronlibel en enkele sprinkhaansoorten.

Enkele vogelsoorten passeren eveneens de revue, onder andere de gaai, grote bonte specht, winterkoning en roodborsttapuit.

Voor reptielen is het gebied zeer geschikt. We zien de levendbarende hagedis en muurhagedis en zelfs een gladde slang. Wat de zoogdieren betreft komen we er de eekhoorn, vos en ree tegen.

De foto's zijn eind augustus en begin september gemaakt. In die tijd beginnen er al veel paddenstoelen tevoorschijn te komen, waaronder

diverse soorten koraalzwammen, oranje berkenboleet, porseleinzwam, verschillende russula's, zwarte knoopzwam en reuzenzwam.

Graag wil ik u uitnodigen om alles zelf te bekijken! Ook nu kunt u kijken op het YouTube kanaal van [Christ Grootzwagers](#). Type in het zoekveld van Google: Dahner Felsenland Christ Grootzwagers.

Hanny Oerlemans

RABOBANK CLUBSUPPORT

Als Ken en Geniet deden we mee aan deze actie en haalden dankzij uw stemmen weer een mooi bedrag binnen. Het bestedingsdoel: Zonepanelen set voor opladen accu's in Natuurtuin Kandoel. Maar liefst **€ 1.527,17** kregen we op de rekening van onze vereniging gestort. Deze sponsoractie van de Rabobank is een welkome aanvulling van onze kas. Binnenkort gaan we het één en ander aanschaffen en installeren, wat kabels trekken en andere voorzieningen treffen. Dan kunnen de accu's in de tuin opgeladen worden en hebben we verlichting in ons lokaal. Ja zelfs zal het mogelijk zijn een presentatie te verzorgen in ons lokaal, een hele vooruitgang. Nogmaals hartelijk bedankt voor uw stem.

BERICHT VAN UW PENNINGMEESTER.

Beste leden,

Aan het begin van het jaar is het weer tijd voor de contributie betalingen. U heeft begin januari 2021 een e-mail met de contributienota ontvangen, of bij dit boekje zit een contributienota, indien uw e-mail adres niet bij mij bekend is.

Wilt u er voor zorgdragen, dat de contributie over 2021 zo spoedig mogelijk betaald wordt, alvast bedankt.

U kunt uw e-mail adres altijd doorgeven aan mij via:
<mailto:penningmeester@kenengeniet.nl>

Wilt u het Hoefblad digitaal ontvangen, ook dat kunt u bij mij melden.

Met vriendelijke groet John van Meggelen.

Vragenuurtje Zo trots als een pauw

Wie: Tatum Commandeur

Leeftijd: 21

Woonplaats: Dongen

Hobby's: Fotograferen in de natuur en heerlijk een terrasje pakken in het zonnetje.

1. Wat maakt jou trots als een pauw?
- Ik ben zo trots als een pauw wanneer ik complimenten ontvang over mijn prestaties.
2. Waar wordt jij blij/vrolijk van?
- Ik word vrolijk wanneer het lekker weer is en ik onder het genot van een heerlijk wijntje kan genieten van de zon in mijn tuin.
3. Wat eet je het liefst?
- Het liefst eet ik pasta, spareribs of spinazie.
4. Waar heb je een hekel aan?
- Al het zwerfvuil en volle prullenbakken bij de fastfoodketens als MacDonalds en KFC.
5. Wat betekent de natuur voor jou?
- Wanneer het voorjaar aanbreekt, word ik blij als ik de bomen en planten weer in bloei zie komen en de vogels weer volop hoor fluiten.
6. Hoe beleef jij de natuur het liefst?
- Samen met mijn hondje een heerlijk stukje gaan wandelen in de bossen.
7. Welke beleving vergeet je nooit meer?
- Toen ik met ons gezin een wandeling heb gemaakt over

de Calmont Klettersteig. Dit is de steilste wijnberg van Europa. Een beleving om nooit meer te vergeten!

8. Wat interesseert jou het meest in de natuur?
 - De mooie vlinders die in de tuin voorbij komen fladderen. Ook ben ik altijd erg gefascineerd aan het kijken naar de vogels die aan het genieten zijn van de vogelpindakaas, in mijn vaders tuin.
9. Waar heb jij de meeste kennis van op natuurgebied?
 - Op dit moment heb ik nog weinig kennis van de natuur. Wel zou ik er graag meer over te weten komen. Dit moet geen probleem zijn aangezien mijn vader en zijn vriendin elk weekend wandelen in de natuur en fanatiek foto's hiervan maken.
10. Waar zou jij graag wat meer over weten?
 - Ik zou graag meer willen weten over hoe dat de jeugd op een praktische manier meer kan bijdragen aan de natuur.
11. Wat zou je graag zien bij Ken en Geniet?
 - Ik zou het mooi vinden als Ken en Geniet zich nog meer gaat richten op de jeugd. Ik merk zelf steeds meer dat de natuur mijn interesse wekt en zou het leuk vinden als ik dit ook terug zou zien bij mijn vrienden.
12. Op welke manier draag jij wat bij aan de natuur?
 - Ik gooi mijn afval altijd netjes in de prullenbakken.

VOGELPRAATJE

Tegenwoordig zie je steeds meer aandacht voor de natuur op tv, sociale media en andere communicatie kanalen. Ik hoef hier niet te vertellen dat dit ook hard nodig is. Een van de mensen waar ik altijd blij van word als die over natuur (veelal over vogels) verteld is Camilla Dreef. U kent haar mogelijk van het tv-programma BinnensteBuiten of als ambassadeur van Vogelbescherming Nederland. Camilla laat in diverse media weten dat één van haar lievelingsvogels de lepelaar is. Zij kan daar heerlijk enthousiast over vertellen, maar ikzelf zag nog niet meteen de schoonheid van de lepelaar. Ik had wel andere vogels die in mijn favoriete top tien stonden. Echter door haar bevoegenheid over lepelaars was ik toch wel nieuwsgierig geworden naar het waarom zij zo

van de lepelaars hield. Het had te maken met een onderzoek wat ze had moeten doen voor haar studie, waarbij ze de lepelaars had gekozen voor haar onderzoek.

Tijdens dit onderzoek raakte ze als het ware verliefd op deze vogelsoort en dit kwam o.a. door de grappige manier van foerageren. Oké, leuk maar ik had er nog weinig gevoel bij.

Tot afgelopen najaar. Ik was paar dagen in Zierikzee en heb daar de natuurgebieden Levensstrijd en Rengerskerke bezocht. Deze zilte, natte natuurgebieden liggen tegen de Oosterschelde aan en zijn een echte oase voor kust- en weidevogels. Het wordt ook wel de vogelboulevard van Zeeland genoemd. Tijdens de vogeltrek in het voor- en najaar komen hier duizenden vogels om uit te rusten en weer aan te sterken met voedsel wat volop voorhanden is. Jullie raden het waarschijnlijk al, tijdens een wandeling kom ik een aantal lepelaars tegen. Eén van de lepelaars zat behoorlijk dichtbij waarbij ik en mijn partner goed konden zien hoe hij druk aan het foerageren was. Van die snelle korte bewegingen van links naar rechts met de snavel door de waterbodem op zoek naar kleine schaaldiertjes. Heel grappig om te zien, dat ze als het ware de bodem stofzuigen met hun 'lepel'. Na dit een tijdje gadeslagen te hebben, begreep ik de liefde en enthousiasme van Camilla voor lepelaars. Werkelijk prachtig om te zien en wij hadden weer even een geluksmomentje.

Rond 1970 waren er nog maar slechts ca 170 broedparen in ons land. Mede door een beschermingsactie van Vogelbescherming Nederland is het aantal lepelaars weer flink toegenomen de laatste jaren. Inmiddels telt Nederland ruim 3300 broedparen. De Nederlandse populatie is daarmee behoorlijk uniek in Europa. Waar een klein land groot in kan

zijn. En fijn dat wij hier zo van kunnen genieten in ons kleine kikkerlandje 😊.

De lepelaar bevindt zich in Nederland van het vroege voorjaar, tot diep in het najaar. De meeste lepelaars uit ons land gaan overwinteren ergens tussen Frankrijk en Senegal. Een enkeling neemt de Nederlandse winter voor lief en blijft hier het gehele jaar. Frappant hieraan is dat sommige lepelaars maar 2000 km reizen, terwijl anderen meer dan 10.000 km afleggen. De lepelaars die in Europa overwinteren hebben een hogere overlevingskans, dan degene die helemaal naar Afrika vliegen. Maar je ziet dat het gewoontegetrouw gedrag het vaak wint van een aanpassing, naar een veranderend klimaat en daarmee leefgebied. Ook al ervaart een deel van de vogels dat het in een ander overwinteringsgebied beter toevoet is, toch blijven grote groepen hun oude trekgedrag trouw. Mogelijk kan hun gewoontegedrag niet snel genoeg aanpassen aan de snelle omgevingsveranderingen. Dit is jammer want betekent dat toch elk jaar ook weer delen van de populatie niet overleven op hun overwinteringstocht naar Afrika.

Weetjes over de lepelaar:

- Naast dat het grote, witte ibisachtige vogels zijn vallen ze natuurlijk het meeste op door hun lepelvormige bek. Die perfect aangepast is om

in ondiepe waterplassen naar voedsel te zoeken. Ze bewegen heen en weer met hun kop en vangen op de tast prooidiertjes. Hun fijne bek is uitgerust met een soort zeefmembraan om kleine diertjes te vangen.

- In broedkleed heeft de lepelaar een opvallend afhangende kuif, een gele borstband en geel op het einde van de snavel.
- Zijn voedsel bestaat uit kleine vissen (stekelbaars, jonge platvis), schelpdieren en kreeftachtigen. Denk aan garnalen, amfibieën, insecten, libellelarven.
- Broedt in april-juli. Ze broeden vaak in gemengde kolonies met bvb. reigers, aalscholvers of meeuwen. De broedtijd is zo'n 25 dagen. Van de ca 4 eieren wordt er meestal maar 1 jong groot.
- Zijn leefgebied is in de nabijheid van moerassen, ondergelopen weilanden, ondiepe plassen, oeverzones, sloten of slikken. De soort komt tegenwoordig dus weer in grote aantallen voor in Nederland, maar ook in Spanje, Hongarije en andere Oost-Europese landen. De vogels overwinteren veelal in de moerasgebieden van Oost-Afrika. Maar je ziet ook dat het overwinteringsgebied door temperatuurstijging langzaam breder wordt van Frankrijk tot Senegal.

Tot slot hoop ik dat we in 2021 weer met elkaar de natuur in mogen. Ik mis het enthousiasme en de kennis van andere 'Ken en Genieters' tijdens mijn wandelingen. Hopelijk tot snel !

O ja, en telt u in januari ook weer mee met de nationale Tuinvogeltelling 2021. Het tellen en doorgeven gaat tegenwoordig heel gemakkelijk. Zie hiervoor www.tuinvogeltelling.nl.

Blijf gezond en groet, Roland

NEDERLANDSE DAGVLINDERS

Distelvlinder (*Vanessa cardui*)

Evenals de atalanta is de distelvlinder een trekvlinder, die vanuit Zuid Europa en zelfs Afrika naar ons land komt. Ze komen dan van de subtropische en tropische steppen en halfwoestijnen. Het aantal distelvlinders dat naar ons land komt, verschilt sterk van jaar tot jaar en hangt samen met de weersomstandigheden en luchtstromingen; vaak valt een invasie samen met de komst van Saharazand. De soort kan dan in heel Europa gezien worden, tot aan het noorden van Schotland en Noorwegen en zelfs IJsland toe.

In ons land wordt de distelvlinder gewoonlijk tussen april en oktober waargenomen. Deze vlinders zijn valer van kleur dan de distelvlinders die in de gematigde streken, zoals in Nederland, tot ontwikkeling komen.

Het is een vrij grote vlinder, aan de bovenzijde oranjebruin van kleur met donkere vlekken en in de zwarte punten van de voorvleugels zijn enkele witte vlekjes te zien, net zoals bij de atalanta. Langs de rand

van de achtervleugels een rij ronde zwarte vlekjes, die aan de onderzijde van de vleugels terug te vinden zijn maar dan als kleurige oogvlekjes.

Distelvlinders kunnen zeer snel vliegen en zijn van de vroege ochtend tot in de avond actief. Ze zijn vooral te vinden in open gebieden met een afwisseling van lage begroeiing en ruigte, zoals bloemrijke graslanden, akkerranden en tuinen, waar ze nectar zoeken in de bloemen van vooral akkerdistel, koninginnenkruid en vlinderstruik.

De naam slaat op de plant waarop in onze streken de rups vaak te vinden is: de distel. Met name akkerdistel is favoriet. Ook worden vaak gewone klier en grote brandnetel als waardplant gebruikt.

De vlinders die in het voorjaar gaan trekken hebben nog niet gepaard. De vrouwtjes zijn nog niet vruchtbaar en hoeven dus geen eitjes mee te dragen op hun lange trektocht. De eitjes ontwikkelen zich pas als het vrouwtje een geschikt leefgebied heeft gevonden.

De hier aangekomen mannetjes bezetten een territorium (meestal op een zonnige plaats in lage vegetatie), dat ze van de namiddag tot de vroege avond verdedigen tegen indringers en wachten hier op een langskomend vrouwtje om mee te paren. Wordt er een vrouwtje gespot, dan volgt een baltsvlucht waarbij mannetje en vrouwtje snel om elkaar heen cirkelen. Daarna vindt de paring plaats.

Het vrouwtje zet haar eitjes afzonderlijk af, meestal op de bovenzijde van de bladeren van de waardplant. Ze kiest planten uit die in een lage vegetatie en in de volle zon staan.

Zodra de rups is uitgekomen, gaat hij naar de onderkant van het blad en maakt een los spinsel door de hoeken van één of meer bladeren bij elkaar te spinnen. Van hier uit eet hij van het blad. Als het blad op is,

maakt hij een nieuw spinsel-nest op dezelfde plant. Na de laatste vervelling leeft de rups verder zonder nog een spinsel te maken.

De rups wordt tot 28 mm lang. Hij is zwart met fijne witte spikkeltjes en heeft geelachtige of zwarte

doorns. Over de flanken loopt een bijna volledige gele lengtestreep, waaronder het lichaam een roodachtig bruine tekening heeft. De kop is zwart.

Als de rups volgroeid is, gaat hij verpoppen. Meestal wordt daarvoor een plant in de buurt van de waardplant opgezocht. Het verpoppen gebeurt ook weer tussen samen gesponnen bladeren.

De vlinders die uit hun poppen tevoorschijn komen, kunnen ook weer paren en eitjes leggen. Zodoende kunnen er van mei tot en met oktober rupsen voorkomen. Maar in de late herfst zullen de rupsen sterven. Ook de vlinders zelf kunnen in Nederland niet overwinteren. Daarom trekt een deel van de vlinders in de herfst terug naar het zuiden. Daar kunnen ze dan weer eieren leggen op planten die na de herfstregens zijn gaan groeien.

Hanny Oerlemans

NATUURTUIN KANDOEL 1996-2021

De natuurtuin bestaat 25 jaar, reden voor een feestje, maar dan kom je nu van een koude kermis thuis. Voorlopig zit een feestje er nog niet in. Natuurlijk is dat nog niet eens zo erg, het is nu toch te koud. Nee dat feesten dat zal wel later in het jaar worden. Maar dat we het gaan vieren is zeker, alleen de manier waarop, daar wordt nog over nagedacht. In het gedeelte achter de beukenhaag, waar voorheen enkele kleine volkstuintjes lagen, staat al langer het begin van een plaggenhut. Door de bekende omstandigheden lukt het maar niet om deze af te werken. Het is de bedoeling dat dit bouwsel voorzien wordt van vijfzerzeil. Echter om dit aan te brengen moeten we met een grotere groep mensen zijn en dat mag helaas even niet. Over het zeil komt dan een laag van rietmatten, om het een natuurlijk uiterlijk te geven. De hut zal straks be-

nut worden voor opslag van tuingereedschap, zoals harken, schoppen, de kruiwagens en dergelijke. Oorspronkelijk zou de afwerking geschieden tijdens NL Doet in maart, maar

ook dat is doorgeschoven naar mei. Bij deze hut is een kleine akker gepland, zodat het een geheel eigen karakter krijgt.

Ondertussen is de tuin winterklaar gemaakt, al zal er altijd nog wel werk te doen zijn. Ad en Lenie hebben weer enorm veel bladeren geruimd, zodat deze niet in de vijver waaien en de paden begaanbaar blijven. De diverse bloemenweiden zijn gedeeltelijk gemaaid, zodat er weer zaailingen op kunnen schieten. Een klein stuk laten we altijd staan, dit om schuilgelegenheid te bieden voor muizen, kikkers en insecten. Veel kruipt er immers in de holle stelen, tussen het gras en onder blad. Mooi was de ontdekking van een watersalamander, bij werkzaamheden kwam die tevoorschijn. Natuurlijk hebben we die weer snel terug geplaatst en toegedekt, zodat deze goed en veilig kan overwinteren. Om meer vruchtvorming te krijgen aan de fruitbomen, is het uitschot van deze bomen weer gesnoeid. Takken die vrucht dragen krijgen daardoor weer de ruimte. De verdere winter zal benut worden voor snoeiwerk van de houtwallen rondom de tuin. Het gesnoeide hout zal op de takkenrillen gestapeld worden. Met name achter het lokaal zal deze takkenril verhoogd worden, zodat er een betere afscheiding komt tussen het pad en de tuin.

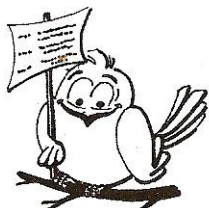
Binnenkort hopen we ook de installatie van de zonnepanelen op te pakken. Daarvoor moet er wat leidingwerk gelegd worden, een mooie winterklus.

Verder zijn we bezig met de ijsvogelwand, was dit eerst een losstaand paneel, nu wordt deze langzaam opgenomen in een klein heuveltje, hopelijk laat de ijsvogel zich eens verleiden, om hier te gaan broeden. U ziet er is meer dan genoeg te doen in onze [Natuurtuin Kandoel](#). Bezoek de tuin en geniet ervan, daarvoor is hij immers aangelegd. Tenslotte is er eindelijk ook een uitspraak gedaan over de weg, welke in de buurt van de tuin komt te liggen, de N629. Natuurlijk is er niemand blij, dat deze weg er moet komen. Toch zul je nooit kunnen voorkomen, dat dit soort dingen gebeuren. Waar er ook een verbinding komt, altijd zal er iets verloren gaan. Voor de mensen die ruimte moeten maken verschrikkelijk, zeker als je je grond af moet staan. Als Ken en Geniet proberen we het uiterste uit te halen, om natuur te compenseren. De tuin blijft in ieder geval gespaard en wat de overlast wordt, dat zullen we rustig af moeten wachten. We zullen ons stinkende best doen, om de overlast door geluid beperkt te krijgen. Een opgaand bos tussen de tuin en de weg kan daar een grote rol in spelen. In een eerder overleg met de provincie is daar al op gezinspeeld. Toen is er ook al aangedrongen op de mogelijkheid van verbindingen voor dieren en amfibieën, in de vorm van tunnels. Hopelijk worden de door ons aangedragen oplossingen uitgevoerd, zodat de pijn voor de natuur verzacht wordt. Veel is er mogelijk, alleen moet men het ook willen en bereid zijn er geld voor op tafel te leggen. Op diverse plaatsen is het mogelijk geweest, een dergelijke weg in te passen op een goede manier. De rondweg bij Zundert is daarvan een goed voorbeeld. We gaan het de komende tijd meemaken, als Ken en Geniet zullen we zeker bij de diverse overleggen onze wensen kenbaar maken.

hermelijn

S.K.

PROGRAMMA

Aangepast programma, dat nog kan wijzigen, waarbij we de regels van hogerhand aanhouden.

Tja we kunnen niet anders als het gehele programma opschorten, tot zeker begin mei. Mocht het echter toch mogelijk zijn iets te organiseren, dan laten we dat zo spoedig mogelijk weten, via de verschillende media.

MEDEDELINGEN

Als nieuw lid heten we van harte welkom:

Dhr. Piet Nuijten, Nieuwstraat 4, Dongen
Dhr. Corné Nuijten, Oranjeplein 49, Dongen
Dhr. Arno Eikholt, Wilteindstraat 3, Goirle
Dhr. Arthur van Pelt, Zuivelstraat 28, Dongen
Dhr. Jan Bos, Meerkoethof 7, Dongen
Dhr. Janb Verkooijen, Provincialeweg 227, Oosteind
Mevr. Marijke van de Vorst, Heuvelstraat 18, Dongen
Mevr. Bianca van Vugt, Trampad 1, Sprang Capelle
Mevr. Ellie Hamelinck-de Hoogh, Beneluxlaan 2, Dongen

Kopij voor het volgende Hoefblad kunt u inleveren vóór **1 maart** bij het redactieadres: Christ Grootzwagers, Kamilletuin 6, 5103CB te Dongen. Ook is het mogelijk uw kopij via e-mail te versturen, **graag als bijlage verzenden, word bestand, lettertype arial 11 en foto's als bijlage liefst een jpeg bestand**. Schrijf ook eens een stukje, als redactie corrigeren we eventuele fouten, samen maken we er weer een mooi Hoefblad van. Vertel over uw natuurbelevens, uw uitstapje of uw tuin, als het maar met natuur te maken heeft.

Het e-mail adres is: hoefblad@kenengeniet.nl

Redactie: Jos van Dongen, Sjef Kerkhofs, Roland Commandeur, Hanny Oerlemans en Christ Grootzwagers

Zoals altijd zijn de tekeningen weer gemaakt door Sjef Kerkhofs.

WAT ER GEBEURT IN DEZE CORONATIJD

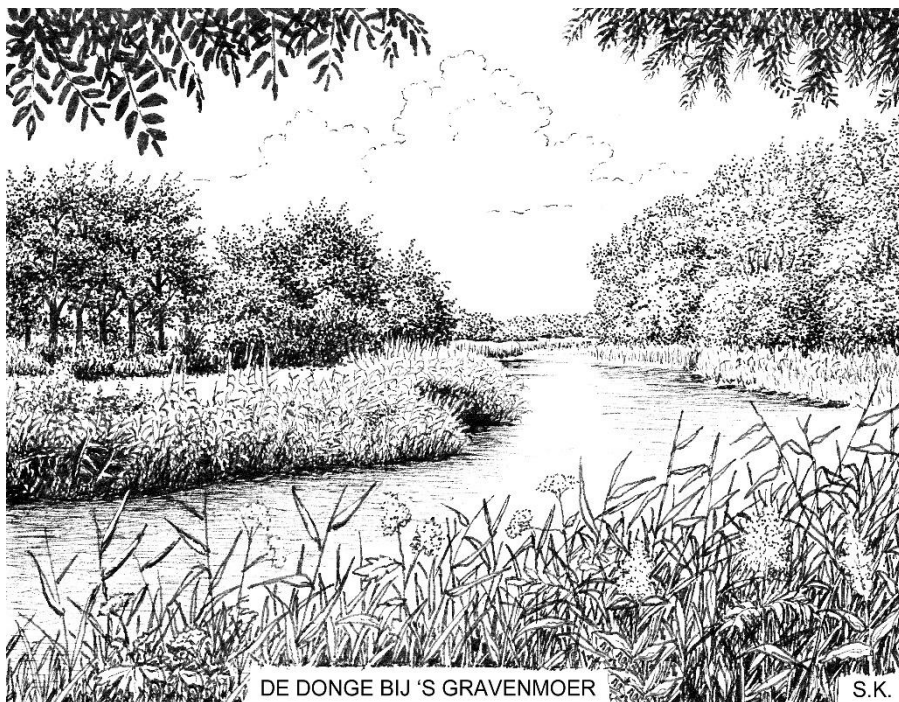
Natuurlijk ligt niet alles stil, zo wordt er toch redelijk vaak overleg gevoerd. Vaak gaat dat digitaal, vanachter het beeldscherm, minder leuk als in het echt, maar beter als niets.

Natuurwaardenkaart

Zo is er met de gemeente gepraat over de zogenaamde natuurwaardenkaart voor Dongen. Een kaart waarop alle bijzondere natuurwaarden vermeld staan. Je moet dan denken aan het voor komen van bepaalde vogels, vlinders, dieren enz. Ook planten spelen daarin een rol en zelfs paddenstoelen. Bij onze vereniging wordt er best veel geïnventariseerd en gemeld op waarnemingen.nl. Deze gegevens gaat de gemeente gebruiken bij haar planning. Te denken valt dan aan onderhoud van gemeentelijk groen. Maar ook aan bouwplannen, in binnen en buitengebied. Zeker als het om zeldzame exemplaren gaat, dan dient men daar rekening mee te houden. Het is daarom van groot belang, dat wij als leden de gegevens doorgeven op Waarnemingen.nl. Dat kan eenvoudig met uw telefoon, er even van uitgaande dat u een smartphone hebt. Er zijn allerlei apps waarmee je meldingen kan doen. Veel van onze leden gebruiken daarvoor ObsMapp. Dit programma kun je gratis downloaden vanuit je Google Play Store, voor Android gebruikers. Via internet kunt u een uitgebreide gebruiksaanwijzing downloaden: [gebruiksaanwijzing](#)

Voor de Apple gebruikers is er iObs. Beiden apps zijn ook via Waarnemingen.nl te downloaden.

DE DONGE BIJ 'S GRAVENMOER

S.K.

Dus wilt u een nieuwe hobby starten, dan is dit misschien wat voor u. Met deze programma's is het zelfs mogelijk, om haast alles in de natuur op naam te brengen, hetgeen kan door een foto te maken. Ja in de toekomst is het zelfs mogelijk geluiden op te nemen en dan vertelt het programma wat u hoort. Het lijkt een heel technisch verhaal, maar in de praktijk wijst het zich zelf. Natuurlijk zou u ook een keer met een ervaren inventariseerder mee kunnen gaan. Alles kunt u in principe melden, planten, vogels dieren en insecten.

Tiny Forest

Op 17 maart wordt er in samenwerking met de gemeente Dongen, Natuurvereniging Ken en Geniet, Wijkraad de Biezen, Basisschool KBS Noorderpoort, OBS De Biezenkring en het I.V.N. een tiny forest aangelegd. Enkele leden van onze vereniging hebben zich aangemeld als vrijwilliger. Er zal onder andere voorlichting gegeven worden op de scholen, maar ook bij de aanleg wordt er bijgesprongen. Hopelijk mag dit wel doorgaan.

Een [Tiny Forest](#) is een dichtbegroeid, inheems bos ter grootte van een tennisbaan. Dit bos is niet alleen een prettige plek voor vlinders, vogels, bijen en kleine zoogdieren, maar ook voor mensen. Kinderen

Tiny Forest Biesland

leren in het buitenlokaal over de Nederlandse natuur en buurtbewoners ontmoeten elkaar op een prettige en gezonde plek.

Tiny Forest is een concept dat bedacht is door de Indiase ingenieur Shubhendu Sharma (CEO Afforestt). Hij baseerde zich weer op de bosbouwmethode van de Japanse bomenexpert Akira Miyawaki. Dr. Miyawaki ontwikkelde in de jaren '70 een methode om natuurlijke, inheemse bossen te herstellen. Hij legde ruim 1.700 bossen aan, waarvan 96,7% zich binnen tien jaar tot een veerkrachtig ecosysteem ontwikkelden. Shubhendu Sharma raakte geïnspireerd door Miyawaki's aanpak en vertaalde de werkwijze naar een stadsomgeving.

Dit bosje met buitenlokaal wordt aangelegd tussen de scholen, zodat dit makkelijk bereikbaar is voor de buitenlessen. Het komt tegenover de natuurlijke oever van de vijver bij het Jagersveld. Een schitterende plek, waar ook al een bomenpad is aangelegd en vlakbij het insectenhotel. Om alles compleet te maken wordt er ook nog een bloemenweide ingezaaid. Natuurlijk zullen de scholen het buitenlokaal gaan gebruiken en een deel van het onderhoud gaan doen. Ook zullen de mensen van de wijk Biezen daarbij betrokken worden.

Groenonderhoud

De gemeente gaat onderhoud plegen aan de Kerkdijk en ook daar hebben we inspraak. Enkele leden uit 's Gravenmoer zullen met de werkploeg overleg hebben, zodat mogelijk belangrijke bomen gespaard blijven. Men snoeit, om ongelukken op het fietspad te voorkomen, door vallende takken. Nu kan het snoeien plaats vinden, mooi buiten het broedseizoen en dat is al een hele plus natuurlijk.

S.K.

In Dongen komen binnenkort ook 2 zonneparken, grote velden met zonnepanelen, ook daar is Ken en Geniet bij betrokken. Het gaat daar vooral om de inpassing in het landschap van deze parken. Beiden komen tegen een industriegebied te liggen, bij de Wildert en bij Tichelrijt. Dus vlakbij grote stroomafnemers, zodat er zo min mogelijk energie verloren gaat.

Ook spelen we een kleine rol bij bouwprojecten, zo was er overleg met de projectontwikkelaar van het Jalgebied, tegen de Bergen aan. Dit ging over behoud van bomen, maar ook over overdagginggelegenheden van vleermuizen. Zo zijn we ook door het Cambreur college gevraagd, hoe het beste vleermuizenkasten kunnen worden geplaatst. Tenslotte gaat er nog nader overleg plaats vinden over het Heuvelpark, het park van de broeders en Overdonk.

Conflictbemiddeling

Ook hebben we bemiddeld in een conflict tussen enkele bewoners van de Nieuweweg en Staatsbosbeheer. Deze organisatie wilde een oude houtwal gaan snoeien en daar ook bomen kappen. Deze bomen leveren echter voor niemand hinder op en geven schaduw voor het vee. De eigenaren van de grond tegen deze houtwal hadden al bezwaar gemaakt, maar dat was blijkbaar nog geen reden om de bomen te

behouden. Als Natuurvereniging Ken en Geniet hebben we daarop contact opgenomen met het hoofdkantoor van Staatsbosbeheer. Later ook met de plaatselijke boswachter en zo is voorkomen dat die bomen gekapt werden. Staatsbosbeheer is op dit moment overal dergelijke houtwallen aan het snoeien en kappen, dat gebeurt op een verschrikkelijke manier. Zie de houtwallen langs de Gaasjesweg, Fazantenweg en het bosje langs de Donge. Erg jammer dat een natuur beherende organisatie dit op zo'n manier doet.

U ziet, dat we steeds meer mee mogen praten, als het over groen en natuur gaat. Altijd proberen we winst te behalen voor de natuur en dat kan alleen als er een structureel overleg plaats vindt. Wat niet altijd wil zeggen, dat we precies gedaan krijgen wat wij willen. Het is wat dat betreft ook geven en nemen, zoals dat in het hele leven geldt.

NATIONALE TUINVOGELTELLING 2021

Tel in januari 2021 een half uur de vogels in uw tuin of op uw balkon! Het is leuk en gemakkelijk om mee te doen.

Meld u alvast aan voor de speciale [Tuinvogeltelling e-mails](#). Dan ontvangt u in de aanloop naar het weekend: leuke en informatieve mails met handige herkenningstips, wonderlijke vogelweetjes en praktische tuin- en voertips; 15% korting in onze webshop op vogelvoer, voersystemen en nestkasten; gratis de Tuinvogeltelling Special Vogels voeren (pdf) in uw u mailbox.

Ook sturen ze u vlak voor het weekend een herinnering, zodat u de telling niet vergeet.

Kijk op www.tuinvogeltelling.nl voor de resultaten van vorig jaar.

De Nationale Tuinvogeltelling levert een momentopname van de aantallen vogels die in Nederlandse tuinen aanwezig zijn. In combinatie met de resultaten van andere jaren en met andere tellingen levert dit een beeld van de ontwikkelingen in het belang van tuinen voor vogels.

Jaarlijks tellen tienduizenden mensen de vogels in hun tuin, zodat Vogelbescherming en Sovon meer leren om ze beter te beschermen. Daarnaast is het ontzettend leuk én het is makkelijk, dus iedereen kan meedoen.

Als je de vogels voert in uw tuin, dan is dat extra aantrekkelijk, u zult veel vogels zien en de vogels zijn u dankbaar.

Hoe herken ik tuinvogels?

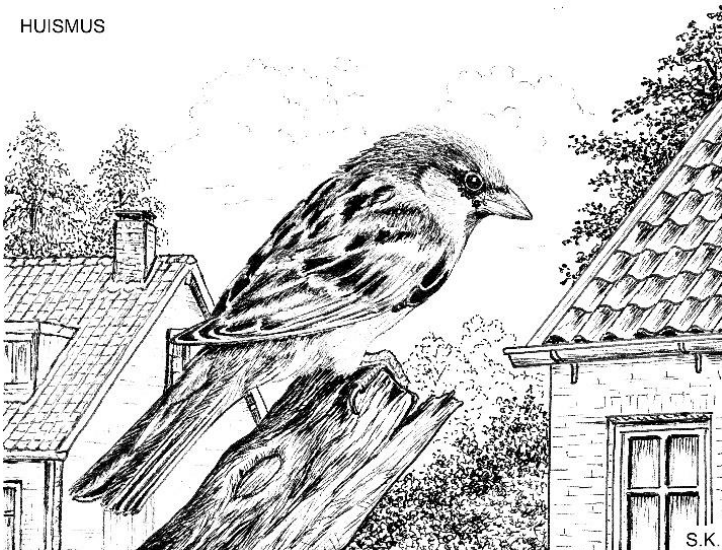
De meest voorkomende tuinvogels vindt u in onze online vogelgids. Binnenkort verschijnt de nieuwe web-app MijnTuinvogeltelling. Deze app is inclusief een herkenningstool.

Doe mee met de gratis online tuinvogelcursus voor beginners met handige tips, filmpjes, ezelbruggetjes en leuke weetjes.

In de digitale versie van ons Hoefblad kunt u zo klikken op de betreffende linken.

Doe mee, ook voor ons als vereniging levert het veel informatie op. Veel plezier gewenst met het spotten van uw tuinvogels, zomaar vanachter uw raam, doe mee en geniet ervan.

HUISMUS

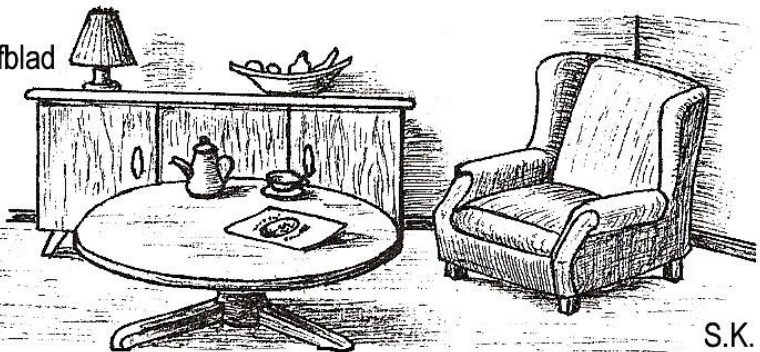
HOEFBLAD DIGITAAL EN WEBSITE

Alweer enkele jaren geleden zijn we begonnen met een digitale uitgave van ons verenigingsblad. Veel leden zijn toen al overgeschakeld, waardoor er kosten bespaard worden. Bijna 125 Hoefbladen worden nu digitaal verzonden en dat is natuurlijk mooi.

Zou u ook het verenigingsblad digitaal willen ontvangen, dan kan dit, stuur even een mail naar onze penningmeester. Deze past dit dan aan in de ledenadministratie, waarna u het volgend blad via de mail ontvangt, zijn e-mailadres is: penningmeester@kenengeniet.nl Wilt u de digitale uitvoering eens op proef lezen dan kan dit ook, via de website, ga dan naar: www.kenengeniet.nl/clubblad.php daar kunt u ook alle Hoefbladen, die in het verleden verschenen nog gewoon teruglezen.

Niets is verplicht, dat vooropgesteld, maar via het digitale Hoefblad kunt u vaak doorlinken naar andere websites, filmpjes enz. Zeker nu in deze moeilijke tijd, gaat veel communicatie via internet, begrijpelijk dat niet iedereen dit fijn vindt. Toch zal in de toekomst meer en meer via dit netwerk lopen. Als Natuurvereniging Ken en Geniet zullen we deze trend moeten volgen. Ook onze website zal aangepast gaan worden, zodat we sneller met u in contact kunnen komen. Toch zal er voorlopig nog een gedrukt Hoefblad blijven verschijnen. Veel mensen vinden het nu eenmaal prettig, om een papieren versie te lezen. We zullen nooit uit het oog verliezen voor wie we het boekje samenstellen. Hopelijk hebt u het weer met veel plezier gelezen. Zou u zelf eens een verhaal willen schrijven, dan zou dat fantastisch zijn. Het hoeft geen ingewikkeld verhaal te zijn, gewoon een stukje, dat u spontaan aan ons toevertrouwd, geschreven met passie.

Houdt 't Hoefblad
altijd binnen
het bereik!

NATUURVERENIGING

KEN EN GENIET

LIDMAATSCHAP

De CONTRIBUTIE bedraagt voor leden € 17, - per jaar. Bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar wordt € 1,50 per maand berekend.

Jeugdleden (14-16 jaar), huisgenoten en 65-plussers betalen € 15 - per jaar; bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar betalen zij € 1,50 per maand.

De minimum donatie voor begunstigers bedraagt € 15, - per jaar, wanneer zij het verenigingsstijdschrift wensen te ontvangen.

CONTACTPERSONEN WERKGROEPEN:

Uilenwerkgroep:

uil@kenengeniet.nl

Thieu Verharen
Stevenshof 13, 's Gravenmoer
Tel. 0162-315480

Nestkasten verkoop:

Ad Leeggangers
Roeloff van Dalemstraat 50,
Dongen
Tel. 0162-313858

Vogelwerkgroep:

Nestkastencoördinator
vogel@kenengeniet.nl

Leo Reijnierse
Kard.v.Rossumstraat 52, Dongen
Tel. 0162-316475

Vlinderwerkgroep:

vlinder@kenengeniet.nl

Fia Grootzwagers
Schoolsticht 47
5102GD Dongen
tel.0162-517996

Natuurtuin Kandoel:

Peter Verschure
Groenstraat 11a, Dongen
Tel. 0162-313297

Misschien staat volgend Hoefblad wel uw foto op deze plek. Hebt u een leuke, mooie, grappige natuurfoto, stuur hem dan in voor maart naar hoefblad@kenengeniet.nl en u weet delen is leuk.

Porseleinzwam Jenny Rommens

Kandoeltuyn Ellie Overwater

Witte koraalzwam Marian Gieseckam

Wulp Roland Commandeur

Gaai Roland Commandeur

